

І сукому наукаїтось,
В ового не цурайтось...
Т. ШЕВЧЕНКО

Адреса
Редкації і Адміністрації:
"Svoboda", 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел.: HENDERSON 4-0237
УНС: HENDERSON 5-8740

РІК LXIV Ч. 155. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК, СЕРЕДА, 14-ГО СЕРПНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 14, 1957 No. 155. VOL. LXIV.

ПЕНТАГОН ЗРІВНОВАЖУЄ ВІЙСЬКОВИЙ БЮДЖЕТ, ЗМЕНШУЮЧИ ВИДАТКИ І ПЛАТНІ

Вашингтон. — Департамент оборони доручив командувачам американських збройних сил перевести драстичну редукцію витрат у їхніх бюджетах, дозволяючи тільки на збільшення асигнувань на розбудову керування ракет. Загальний бюджет департаменту оборони, схвалений Конгресом, залишається незмінним у висоті 38 мільярдів доларів. Буде зредукований видатковий бюджет летиючих збройних сил, яким доручено зменшити на 8 мільярдів доларів місячні платні для цивільних працівників і переїзди, зменшити витрати на літаки, літаки майже на півтора мільярда доларів. Єдиним винятком буде конструювання керування далекобійних ракет, кошти продукції яких збільшено на 300,000,000 доларів. Вислідок цих редукцій у бюджеті летиючих збройних сил, в індустрії, що працює для летиючих і збудовує під часу пору понад 900,000 осіб, буде збільшення з праці яких 100,000 осіб. Моглимо збільшити свої видатки у фінансовому 1957/58 році, що почався вже з днем 1 липня 1957, тільки командувачам морських збройних сил, бюджет яких встановлено на 10,400,000,000 доларів, значить на 11 мільярдів більше, як це усталив през. Айсенгавер у своєму проєкті бюджету. Буде примушено зменшити драстично свої видатки командувачів армії, бюджет якої зредуковано з 9,170,000,000 доларів до 8,950,000,000 доларів, значить на яких 220 мільярдів доларів. В летиючих збройних силах працює сьогодні 341,000 цивільних осіб, з того 298,000 у ЗДА і 43,000 закордоном. З цього числа треба буде звільнити щонайменше 20,000 осіб. Ідучи назустріч домаганням уряду і Президента щодо збільшення витрат асигнувань на оборонні цілі, Сенат прийняв в понеділок 12 серпня законопроект про асигнування додаткових 1,203,413,000 доларів на будівництво літальних баз у ЗДА і закордоном. Затверджена Сенатом сума є на 145 мільярдів менша, як її запропонував був през. Айсенгавер.

Президент конферус з провідниками Конгресу в справі допомоги для закордону

Вашингтон. — В понеділок дня 12 серпня увечері през. Айсенгавер запросив несподівано до Білого Дому провідників обидвох партій у Конгресі для обговорення з ними справи законопроектів про допомогу закордону. Відбув конференцію Президент з огляду на те, що Сенат готується затвердити компромісний проєкт цього закону, який дозволяє урядові асигнувати на цілі закордонної допомоги тільки 3,366,000,000 доларів, значить на 500 мільярдів менше, як цього домагався през. Айсенгавер. В конференції взяли участь сенатори Ліндон Б. Джонсон, Вільям Ф. Нортленд, провідники демократів і республіканців у Сенаті, як теж конгресмени Сем Рейбінг та Джоєф В. Мартін, мол., провідники обидвох партій в Палаті Репрезентантів. Законопроект про допомогу закордону був уже узгоджений на спеціальній конференції представників Сенату і Палати Репрезентантів, але Президент сподівався, що йому пощастить переконати конгресових провідників про konieczність збільшення асигнувань на допомогу для закордону. У зв'язку з дискусією в справі законопроектів про громадянські права виступив дуже рішуче провідник республіканців у Палаті Репрезентантів Джоєф В. Мартін, мол., заявляючи, що краще не мати ніякого закону про охорону громадянських прав, ніж затвердити його в редакції, прийнятий минулого тижня Сенатом, значить з поправками про встановлення судів присяжних.

Перестав виходити „Дзеннік для вистітків“ — польський щоденник у Боффало

Боффало. — Після майже тримісячних зусиль санувати фінанси польського щоденника „Дзеннік для вистітків“ в Боффало і цим врятувати його існування, суд для справ банкрутованих підприсметв проголосив банкрутство видавництва цього щоденника. Після цього рішення синдикат видавництва подав до відомо, що з днем 9 серпня часопис перестав виходити. Співробітники редакції і друкарні цього часопису скликали були зібрання, щоб порозумілися в справі перейняття часопису від видавництва і дальшого його ведення. Все ж таки, їм не пощастило „виправцювати“ ніякого конкретного плану і синдикат видавництва наказав замкнути редакції й адміністрації його часопису, як теж друкарню і повідомив, що на протязі одного місяця має відбутися ліквідація всього майна „Дзенніка для вистітків“. Вірителі видавництва не погодилися ні на план перейняття видавництва співробітниками, ні на передачу його одному з американських видавців, яке зафоруло свою готовність перейняти видавництво збанкрутованого польського щоденника і видавати його далі.

В АМЕРИЦІ

● Генеральний постмайстер Артур Саммерфілд заповів, що всім більшим поштовим урядом видаватимуться значаючим, сільські коштує посилення, надала була до будької місцевості ЗДА. Від цього мають бути зменшені черги осіб у поштових урядах, де службовці вираховують оплату за вагою посилок і віддалю.

● Альма Ніколас, 41-річний американський громадянин, оскаржив клінічну лабораторію і двох поліцейських в стейті Кензас, які взяли у нього, без його згоди, шість з половиною кубічних сантиметрів крові. Він досить 75,000 доларів, оцінюючи забрану крові на 50,000 доларів, а 25,000 доларів, признаючи як хару для винуватців. Ніколас був водієм авто, яке зударилось з іншим, при чому згинув один з пасажирів. За законом Кензасу в таких випадках беруть від водіїв кров, щоб ствердити, що вони не були під впливом алкоголю або іншого наркотіку.

● „Олдсмоби“ — найстаріша марка американського авто, який в цьому місяці сповнився 60 років існування. Перша машина цієї марки мала одноступінчастий мотор силою 6-ох механічних коней. Найновіша модель цього авто матиме 8-циліндровий мотор силою 300 механічних коней. В першому році продукції фірма „Олдсмоби“ випустила лише шість авто, а в 1901 році, коли заводено серійну продукцію, виготовлено вже 425. Тепер це пересічна тридцяти років старі машина. Минулого місяця фірма „Олдсмоби“ відзначала випуск в світ 5-мільйонного авто.

НА ВІЙСЬКОВІЙ ІНСПЕКЦІЇ В ЕВРОПІ

Ген. Максвелл Д. Тейлор, шеф штабу американської армії, відбуває перегляд мілітарних військових інсталяцій в Європі. Поруч нього заступник команданта збройних сил в Європі ген. Вільям Пальмер.

Сенат схвалив законопроект у справі використання сили Ніагари

Вашингтон. — Минулого 12-го серпня, Сенат схвалив законопроект, на підставі якого федеральний уряд має асигнувати 600 мільярдів дол. на розбудову електростанцій на Ніагарі. Цей законопроект є на порядку Конгресу вже від сімох років і за нього змагались головою репрезентантів і сенатори з Нью Йорку. Законопроект уже був схвалений Палатою Репрезентантів і тепер подребує, що підписує Президента, щоб стати законом. На підставі того закону федеральна Комісія Електричної Енергії видасть нові йоркські стейтські комісії доручення починаючи відповіді будови і опісля тією електростанцією управління. Досі ЗДА мали в цій справі відповідне порозуміння з Канадою та користувались спільно існуючими можливостями продукції електричної енергії на тому наймогутнішому в світі водоспаді. Тепер Канада використує свою електростанцію для своїх цілей. Плінована електростанція, на яку тепер Конгрес признає федеральні фонди, продукуватиме 1,800,000 кіловатів електричної енергії та обслуговуватиме дешевим коштом весь довколишній район не тільки Нью-Йоркського, але й сусідніх стейтів, зокрема Пенсильванії і Огайо.

3 доручення Еф Бі Ай був советським шпигуном на протязі 12 років

Нью Йорк. — До розкриття советських шпигунів Джека і Майри Соблі та Джоєфа Аллана, як теж для виявлення шпигунської роботи американського офіцера Златовського і його дружини Джейн причинився у великій мірі 62-літній американський фільмовий продюсер Борис Мороз (Мороз), який 12 років відіграв — на доручення Американського Бюро Інвестицій — роль советського шпигуна. На пресовій конференції, влаштованій у бюро федерального прокуратора в Нью Йорку, Мороз розповів про свою контррозвідку роботу і про советський шпигунський методи на території ЗДА. Його „завербував“ Совети на свою службу в 1945 році, після того, як він добився спровадження з СССР до ЗДА свого 86-літнього батька. Мороз погодився тоді ж — поінформувати про все Еф Бі Ай — стати советським шпигуном і незабаром став членом однієї з шпигунських ячеек, що її очолював Джейк Соблі. На протязі 12 років Мороз передавав Совстам узгоджені з Еф Бі Ай інформації і вдержував контакти з советським центром в Москві і з советськими агентами в Європі і в ЗДА. Згодом серед „співробітників“ Мороза почали виникати деякі сумніви щодо його відданості Совстам і шпигунській справі і про ці підозріння сповістила советська шпигунська центральна організація американським, платна советська шпигунка, і той час, як Мороз відбував розмови в Москві. Морозов пощастило, що вивертає в Європі і звідтам на телеграфічний заклик Еф Бі Ай він вернувся до ЗДА, щоб допомогти в ліквідації шпигунських ячеек Соблі і Златовських. В дальшому Мороз розповів журналістам про советську інфільтрацію у ЗДА ствержуючи, що в советській шпигунській роботі заангажовані тут не раз високопоставлені, багаті і дуже поважані американці.

Курсанти на Союзівці слухають надзвичайних лекцій

Союзівка, Кергонксон. — Від 1-го серпня відбувається на цій оселі УНСОУ аж четвертий з черги курсу українознавства, в якому цим разом беруть участь 38 курсантів переважно з другої і третьої народженої в Америці української генерації. Деяка частина курсантів цілком не володіє українською мовою, а частина знає її тільки слабо. Курси, що їх також і в цьому році ведуть проф. д-р Вацлав Стецюк і проф. Іван Близник, включають, крім мови, також українську літературу, історію, географію, історію культури і т. п. Крім звичайних щоденних лекцій, курсанти мають нагоду вислухати і ряд надзвичайних. Минулої суботи надзвичайну лекцію про роль і значення УНСОУ в житті і розвитку Американської України виголосив адв. М. Пізнак, заст. гол. преде. УНСОУ. Попередньої суботи надзвичайну лекцію про український народний танок виголосив відомий керівник танцювальної групи в Нью Йорку та признаний авторитет в справах українського танку вого мистецтва, адв. Іван Філіс, який тепер, разом з другим знавцем і учелем українських народних танків Володимиром Бакадом, при нагідно знайомить курсантів з цим мистецтвом також практично. В наближчому „п'ятницю“ надзвичайну лекцію про Руську Правду виголосить д-р Ярослав Ладок, а в суботу, 1-го серпня, п. Дяковський, народжений в Канаді великий ентузіаст і добрий знавець бандури, познайомить курсантів з історією та значенням цього українського національного інструменту. В рамках надзвичайних лекцій для курсантів передбачені ще виступи проф. Романа Смалюк, заст. гол. преде. УНСОУ, проф. Кларенса Менінга та ін.

10 вересня буде скликана надзвичайна сесія ОН для справи Мадярщини

Об'єднані Нації. — Циркулярний запит до всіх членів Об'єднаних Націй в справі внеску на скликання надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї на 10 вересня, дає у висліді прихильну відповідь від більшості держав. Генеральний секретаріат ОН, не подавши до публічного відома докладної статистики отриманих голосів, повідомив вже президента 11-ої Генеральної Асамблеї, сямського князя Ван Вайтайкона, про вислід анкет, чиню по всій імовірності 10 вересня зійдеться надзвичайна сесія 11-ої Генеральної Асамблеї, а в тиждень пізніше, 17 вересня, почнеться звичайна 12-та сесія. Якщо впродовж одного тижня не буде вичерпана справа звітності Комісії Об'єднаних Націй, що обелювала події на Мадярщині з минулого року, дебати будуть перенесені на звичайну 12-ту сесію. Після того, як 20 червня ц. р. оприлюднено те звітництво, яке охоплює 150,000 слів і насправді є пламенним актом оскарження проти Совств, 23-го держави поруч із 3-динними Державами зажадали, щоб Комісія Об'єднаних Націй склала детальне звітництво про спосіб, як вона дійшла до своїх висновків. Від того часу проведено більше, як 30,000 примірників того звітництва по ціні 2 долари за примірник.

В Альжирі пропонують реформи за зразком ЗДА

Альжир. — Французький міністер для справ Альжирю, Роберт Лякост, заявив, що він пропонує завести в Альжирі парламент по зразку американського Сенату, з окремим трибуналом, який мав би права американського Найвищого Суду та вирішувати спірні конституційні проблеми. Лякост обстоює принцип французького уряду, що Альжир має залишитись „інтегрованою частиною Франції“, але пропонує перенести зміну конституції Франції, щоб перетворити Францію у федерацію держав за зразком Британського Комонвелту. В такій федерації було б місце для незалежного Альжирю. Покищо Лякост пропонує скасувати обов'язкову досі чисельну рівність репрезентації 8-ох мільйонів мусульман і 1-го мільйона європейців, бо воно доводило до панування європейців над автохтонними мусульманами, але водночас хоче забезпечити проти змайоризування європейців в Альжирі арабськими автохтонами. Він думав перевести це саме через уведення виборчої системи за зразком сенатських виборів в ЗДА, отже за регіональною системою — точно визначене число репрезентантів з кожної виборчої округи, при чому був би покладений до життя також „арбітральний суд“ для розв'язування конфліктів між більшістю і меншістю, та урядова би французький міністер з правом вета проти ухвал парламенту, які порушували б французьку конституцію. Франція задумує предпозити той проєкт на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй цієї осені, коли там знову вирине справа Альжирю. Альжирські націоналісти вимагають визнання Францією принципу, що Альжир має право до незалежності.

До ЗДА прибуває корабель із понад 100 студентами, хворими на інфлюенцу

Нью Йорк. — На кораблі „Ароза Скай“, що мав приїхати до однієї з ньюйоркських пристаней у вівторок 13 серпня, почалася пошесть інфлюенци, внаслідок якої захворіло понад 100 осіб. Кораблем прибуває 847 пасажирів, між ними більшість студентів, запрошених до ЗДА в рамках програми вимини студіюючою молоддю. Студенти ці рекрутуються з 18 європейських країн і всі вони приблизно у віці між 16 і 18 років. Департамент здоров'я наказав піддати пасажирів карантині і їх затримувати тимчасово на одному з островів поблизу американського побережжя. Всі випадки інфлюенци на цьому кораблі були легкі, важких захворювань не було.

З ЧИТИРЬОХ АЛЬПІНІСТІВ ВИРЯТУВАНО ТІЛЬКИ ОДНОГО

Клядіо Корді, 29-річний італійський альпініст, це єдиний з-посеред 4-х осіб, які вибрались тою 10 днів на здобуття високого на 13,036 стій шпилью Аїгер в Альпах, що його адалось врятувати. Після шести днів що їх він перелів серед льодових снігів, вирятував його член рятункової експедиції італійський альпініст Альфред Гельпарт, спустившись у провалля на лівій та прив'язавши знесиленого італійця собі до шнурів. Вислідку рятункової нової снігової припинення дальшій рятункові зусилля. Прийнято за безсумнівну річ, що три інші альпіністи, два з них — 26-річний Гец Масер і 27-річний Гюнтер Нотдурфт та 44-річний італієць Стефано Ломго — згинили. Цей останній давав ще знаки червоною хустинкою під час того, як рятували Клядіо Корді, але снігова закрила його і від того часу він зник. Здобування того шпилью від північної сторони уліччя, кудию йшли ті чотири альпіністи, коштувало вже раніше 20 людських жертв.

У ПОЛЬЩІ ЗНОВУ РОБІТНИЧІ ЗАВОРУШЕННЯ

У ЛОДЗІ ПРИПІНІЛО ДО ЗУДРА СТРАЙКУЮЧИХ РОБІТНИКІВ З ПОЛІЦІЮ І ВІЙСЬКОМ

Лодзь, Польща. — У другому після Варшави найбільшому місті у Польщі, у промисловій Лодзі, прийшло в понеділок 12 серпня до зудару поміж страйкуючими робітниками транспорту і комуналізації та поліцією і військом. Страйкарі уладили велику вуличну демонстрацію, а поліція і військо розганяли демонстрантів слізними бомбами. Від отих бомб і від розганювання демонстрантів палками — раєно найменше п'ять жінок. Демонстранти голосно домагались поправки свого матеріального екзистенції. Страйк вибух на тлі вимоги підвищення платні. В минулому тижні польський уряд встановив найвищу заробіткову ставку — 15,000 злотих місячно, що за офіційним курсом значить 652 долари, а за дійсним, на чорній біржі, 150 доларів. — Однак робітник у Лодзі заробляв пересічно по 800 злотих місячно, себто якраз стільки, скільки коштує одна пара черевиків. 5,000 робітників міських трамвайів і автобусів зажадали 50%-ї підвищення. Вони відкинули пропозицію — вернутися до праці та повести паралельно розмови з міською управою, якій підлягав міська транспортція. Речник робітників — за твердженням акордонних кореспондентів — висловив острах, що коли б робітники прийняли цю вимогу, то ввечері того самого дня поліція вимаршувала робітничий провід. З Варшави негайно приїхали до Лодзі шеф „департаменту безпеки“, себто поліції, Ігнацій Льюга-Совінський, голова польських робітничих професійних спілок та представник центрального комітету польської комуністичної партії. У зв'язку з цим останнім страйком часопис пригадують, що якраз несповна 16 місяців тому, 28 червня 1956 р. у Познані вибухли були вуличні робітничі заворушення, які розпочалися страйком робітників тамошньої сталеварні. У вуличній стрілянці загинуло тоді 55 осіб, а ті події розпочали політичний фермент, що закінчився приходом до влади „польського Тіта“, Владислава Гомулки. Однак, хоч у Польщі поправилась загальна атмосфера, проте робітнича доля не зазнала великих змін, бо советська експлуатаційна система, яка тривала від кінця війни, цілком зруйнувала польську економіку.

Ізраїль хоче спровадити 2 мільйони іммігрантів

Срусалим. — Безпека Ізраїлю залежить від того, чи вдасться йому в наближчих роках спровадити найменше 2 мільйони нових іммігрантів, себто більше, ніж тепер нараховує ціле населення Ізраїлю — заявив на сіоністичній конференції в Срусалимі Ізраїльський прем'єр Давід Бен Гуріон. Він звернув увагу, що теперішніх 1,700,000 жителів Ізраїлю — це лише 14% світового життяства. Існують два центри життяства у світі: в ЗДА і в СССР — казав Бен Гуріон, — але вони один від одного страшенно різні. 5,200,000 американських жителів — це люди, виховані в атмосфері рівності і свободи і для них сіонізм не став вірою, виплеканою на вигнанні, серед тутт за рівною землею. Тому їхній сентимент передуть до Ізраїлю всі тади мошні жиди.

Султан Марокко прийняв титул короля

Рабат, Марокко. — Марокканський султан Мохаммед V зрікся свого „султанського“ титулу й офіційно прийняв титул „короля“. Марокко дістало офіційну назву „королівство Марокко“. Всі закордонні амбасди і політичні представництва в столиці Марокко Рабати дістали про це офіційне повідомлення з просьбою, щоб вони в майбутньому трималися цієї зміненної номенклатури. За пресовими коментарями, султан перелік що зміну задля підтримання модернізації устрою марокканської держави, як новітньої конституційної монархії, у відрізнєнні від султанату, що є наче символом східного абсолютизму, отже політичного анахронізму.

У СВІТІ

● Франція. Потребує 58,000 жителів готельних кімнат, а з-поміж існуючих — 90,000 кімнат то готелях вимагають модернізації — заявив французький міністер комуналізації і туристички. Від часу Суецької кризи і ратціоналізації продажу бензину у Франції значно піднявся туристичний рух, одно з нових джерел прибутку французької держави. Міністер комуналізації і туристички сподівається, що наступного року матиме прирост туристів у зв'язку з 100-річчям появи Пречистої Діви Марії у печері в Лорді.

● Ал. Джонсон, американський амбасадор в Чехословаччині, і Ванг Пін-нан, комуністичний амбасадор в Польщі, зустрілись минулого тижня 69-аз на тасмій конференції в Кеневі. Ці іхні наради тривали від 1-го серпня 1955 року. Ці наради після ствердження, що комуністичне і американське становища не змінилися, і у чинних перевернутий засідання і признають речення наступного. Осі і тепер признають чергову нараду на 12 вересня. Ці наради — єдиний дипломатичний контакт ЗДА і комуністичного Китаю.

● На Мадридській заарештовано кол. генерала Гіюля Тімаря і 17-ох інших старшин, які служили в малайській армії за безпечності війни, під закладом, що вони пропонували свої послуги військовому міністрові Ген. Малетеру під час муніципальної революції. Ген. Малетер перебував у в'язниці.

● У Празі відбувся судовий процес проти Владіміра Весселі, кол. політичного коментатора комуністичної радіофонії, його засудили на 25 років в'язниці — за шпигунство.

● Світова Конфедерація професійних учителів на нарадах у Франкфурті, в Німеччині, ствердила, що майже в усіх країнах світа бракує вчителів. Делегати від 58 учительських організацій з 30-х країн Заходу, які мали уновачення від 41 держави, заступленої в Конфедерації, а жаль стверджували переважність шкільних класів учителями, об'єднання рівня освіти учителів і інші наслідки легковажності відношення громадства до вчительської професії та до справ шкільництва.

● Англійська преса живо зацікавилася появою двох польських підводних човнів недалеко англійських берегів. Англійська адміністрація зуртувало запитала команди тих човнів, чи не потребують вони допомоги, — але з обох човнів наспіла негативна відповідь, після чого вони зникли в східному напрямку.

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незадоволені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕ ТАК ЗЛЕ, ЯК ЗДАЄТЬСЯ

Одною з найбільших проблем американського суспільства і властей є — якщо оцінювати з голосів публічної думки — справа молоді, точніше — справа «юнацьких правопорушень» (delinquency). Читачи щоденної американської преси, прислухаючись до голосів авторитетних в ділянці закону і виховання, оглядаючи документальні і фікційні кіно та телевізійні програми, можна прийти до переконання, що американська молодь тільки що і цікавиться тим, що займається всілякими переступами та порушеннями закону і є малою не публічним ворогом число один.

Цю справу, зокрема, підкреслюється у такому великому місті, як Нью-Йорк, де майже кожного дня появляються повідомлення про вчинені молодими людьми переступи та злочини до скритованості включно. В останніх днях поведено навіть спеціальну поліційну акцію проти юнацьких баталій (gangs), які зчиняють між собою справжні баталії. Для боротьби проти цих баталій патрулюють по місті сотні поліційних кадетів, а суддя Мілтон Соломон в листі до посади міста Роберта Вагнера запропонував встановити для молоді до 18-го року життя поліційну годину від 10.30 вечора до 6-ї ранку в звичайні дні і від півночі до 6-ї ранку в суботи і неділі. У той час, згідно з пропозицією Соломона, жаден юнак чи юначка у віці нижчому за 18 років не можуть перебувати на вулиці без опіки дорослої людини чи без спеціального дозволу.

Знаючи, що статистика порушень молоддю законів, з «рекордами» молоді у крадіжці автомобілів, у вкрадіжках, дрібних крадіжках і хуліганських вчинках, волось, як кажуть, стає на голові дуба.

Тим часом, справа далеко не така зла і страшна, як це могло б здаватися. Для прикладу, згадати б тільки, що навіть в Нью-Йорку, де злочинність молоді найбільша і довела до того, що навіть пропонується проголосити «спокійний виїмковий стан» встановленням поліційної години для молоді, процентове відношення молодих переступів становить 3 до 97, себто на кожних сто юнаків і юначок припадає «тільки» три переступи. Очевидно, що це «тільки» беремо в лапки, бо й три відсотки юних переступів дуже велике число, але все ж таки не таке катастрофічне, як це могло б виходити із статистики та з газетних описів про участь молоді в загальній злочинності. Справа бо в тому, що преса та інші засоби публічної інформації «роздувають» ці злочинні величини заголовками та обширними описами, а це має свої добрі і злі сторони. Бо коли такими повідомленнями починає цікавитися суспільність, коли вона хвилюється ними і віддає більше уваги справам молоді та її вихованню, то це, без сумніву, добре. Але коли сама молодь починає вчитуватись у такі повідомлення і брати собі з переступів приклад, то це дуже зле. Назваж американська молодь ані гірша, ані гірша, як молодь будь-якої іншої країни, що, очевидно, далеко не значить, що з теперішнім станом американської молоді треба погоджуватись, вважати його за задовільний і про що справу забути.

Навпаки, хоч справа з американською молоддю й не є аж такою страшною, як це могло б здаватися, не є вона задовільна й добра, щоб над нею переходити до порядку дня. Правда, рішучі заходи поліції можуть відстрашити молоді і зменшити злочинність, але громадянство і, зокрема, родина можуть зробити в цьому відношенні куди основнішу роботу — зменшити самий нахил молоді до порушення законів.

Саме в зв'язку з цим виникли інтереси думки під час публічного обговорення останньої поліційної акції проти юнацьких баталій в Нью-Йорку. Видигнуто, зокрема, думку, такі баталії взагалі заборонити і карати за приналежність до них. Але проти цього рішуче виступили відповідальні представники міської Ради Молоді, які вважають, що такі баталії не то не шкідливі, але навіть потрібні, аби тільки мали вони добрий і корисний характер. Молоді, як і дорослі люди, є соціальними істотами, які мають природно потребу єднатись у спільноті і групі. Важливе тілесне, щоб ці спільноти й групи мали благородні цілі, отже треба боротись за добрий зміст молодечих баталій, а не проти них, як такі.

Ми, громадяни українського походження, повинні інтересуватись загальними проблемами американської молоді, а нашої молоді зокрема. Ми маємо добрі молоді організації, як ПЛАС, СУМА, МУН, ОДУМ, масово Ліги молоді, добре розвинені спортивні клуби, масово спеціальні видання для молоді тощо. Батьки в своєму власному інтересі та в інтересі нашої спільноти і країни повинні подбати, щоб наша молодь з усіх цих добрих можливостей користалась.

Дмитро Галич

ДВА РОКИ ПРАЦІ УККА

ЗВІТ НА РІЧНИХ ЗБОРАХ КРАНОВОЇ РАДИ УККА
1-2 ЧЕРВНЯ 1957 р.

(2)

Виступи, промови й заяви сенаторів і конгресменів у Конгресі та на наших маніфестаціях і святкуваннях, декларації губернаторів штатів і мейорів міст про «Українські Дні», їхні заклики до всього населення єдиним духом з нами в підтримуваних змаганнях українського народу до волі і незалежності, молитви в Палатах у роковини відновлення незалежності Держави Українського Народу — це моменти, які скріплюють в нас надію і віру в успіх нашої далішої праці в цьому адношенні.

Паралельно з цими політичними моментами явився ставлення до справи українського народу, української спільноти зустрічає повну пошану і признание, як до співгромадян країни, збоку й офіційних чинників та прилюдної опії. Це результат великої моральної сили нашої спільноти і її вкладу у всі ділянки життя і для розвитку та сили країни. Це заслуга даної нашої імміграції, заслуга тут народжених українців, старання і праця нової імміграції. Не сумна думка, всієї української етнічної групи тут, що на неї дивиться Америка, як на репрезентанта і ораз великого українського народу.

Наша участь у членстві в праці двох американських політичних партій, Республіканської і Демократичної, змагає невеличким до програмового визнання ними прав українського народу.

На українських землях і поза ними

Широко дискутована «відліка» в межах СССР, що мала настати після довгих років сталінської дикти скоро про-

КОРОЛЕВА НЕ МОЖЕ БОРОНИТИСЬ

Від грудня 1936 року, коли англійський наряд до глинби душі схвилювався конфліктом короля Едварда VIII з урядом і парламентом з приводу його наміру одружитись з панною Валліс Варфільд-Сімпсон, конфліктом, який привів до абдикації короля і вступлення на престол Юрія VI, аж до минулого тижня англійська преса й англійська публічна опія не мала голосно внутрішніми справами королівського дому і двору. Плітки, які минулого року фаворизували з сенсаційної французької і американської преси на тему догідного «відчуження» між Елізаветою II і її чоловіком, були промовчані англійською пресою, і тільки згодом, коли вони дійсно виявились примітивною вигадкою, гостро затавровані. У двох останніх тижнях англійське громадянство схвилюване дійсно рідкою подією: публічною критикою королеви та її оточення.

33-річний член англійської аристократії, лорд Олтрінчем, проголосив на сторінках редакційного ним журналу «Нешенел енд Інгліш Ревю» статтю з цілою низкою критичних зауваг на тему поведінки Елізавети II. Конкретно, він заявив, що від кожної її публічно виступленої промови слухач дістає «колку в бок», що вона поводить, як «соромлива школярка», що повинна йти «рівнень із часом» і виявляти в своїх промовах більше «власної індивідуальності».

Коли, мовляв, минеться чар її молодості, який тепер все це приваблює людей, то треба, щоб у пам'яті залишились її слова, її діла. Він закликає королеву, що вона не використовує свого впливу для покращання анахронічних звичаїв аристократичної верхівки і спеціально критикував практиковані все ще люди і нагіткою (кіно), де «чоловіки виступають у традиційних червоних фраках, із зграєю гончих собак».

Стаття лорда викликала бурю. Хоча — як твердять закордонні журналісти — думки, висловлені там, були назваж вірним відзеркаленням сумнівів, висловлюваних у приватних розмовах між поступовими а н г л і ї с ь м и інтелектуалами, проте тільки незначна кількість англійців підхопила меритум зауваг цієї статті. Величезна більшість з усіх верств народу обурилася самим фактом, що хтось публічно, друком, виступив із критикою королеви. Не тому, що англійська конституція (якої, власного, нема, бо є тільки незчисленні «додавки», декрети й закони, започатковані Великою Хартією Свобід з 1215 року) забороняє критикувати монарха, а тому, що не дозволяє не писана традиція, яка вивчалася з почуття джентльменства: не можна публічно критикувати того, хто сам не може публічно боронитись.

Адже ясно, що Елізавета II не всіли ані усно скласти в такій справі будь-яку заяву, ані тим паче позволити собі на часописну полеміку! Повернувшись до цього моменту з ще іншим, істотним: англійський монарх є постаттю, що сим-

воліаус єдність країн Коммонвелту; є фігурою, яка від другої половини 17-го сторіччя (екзекуція Карла I, часи Кромвелла і короля Карла II, Джеймса II) в'яже, сучасність із традицією минулого, не має ніякої законодатної ані виконної влади, а тільки репрезентує націю і державу. Таким чином, не можна закидати англійському монарху за малолетності, бо виявлена ним завелика індивідуальність дуже важко вміщується в уніформі і при чутості англійців на пункти прав парламенту й уряду — мусіла б привожди до тертя та конфліктів.

В обороні лорда Олтрінчема виступила така організація, як Товариство для охорони звірат, що давню обурювалося проти лівів із нагіткою, — але проти нього забрали голос — у листах до редакцій англійських газет — люди, керівані в однаковій мірі сентиментом і розумом. Не можна брати поважних таких реакцій, як заяли сера Стретмора чи днка Арджіла, що, мовляв, «найкраще було застрелити» Олтрінчема. Той, хто вночі вималював на стіні дому відважного лорда напис «Боже, спаси нашу королеву», керувався такими самими сентиментальними спонуканнями, як 64-річний колишній моряк, член Ліги імперіальних лоялістів, який вдарив на вулиці лорда Олтрінчема (його покарали за це «порушення спокою» карою 1 фунта, себто \$2.80). Але, мабуть, найкраще висловив опінію величезної більшості англійців архієпископ Кентербері, д-р Джозеф Фішер, який минулого тижня перебував в Америці: «Стаття лорда Олтрінчема не сказала нічого важливого про роль королеви в публічному житті Англії; коли йде про мов переконання, то її підпадали відчувати, що королева виконує те, що є їх найвищими ідеалами». Інші критичні обсерватори англійського життя пригадали при цій нагоді, що батько, теперішньої королеви, Юрій VI, рішуче не відзначався ані кращим, ані гіршим проблем Коммонвелту, ані більшою особистою індивідуальністю, ніж його донька, проте англійський наряд був надзвичайно задоволений своїм королем. Всестороння освіта, бездоганні товариські форми, глибоке почуття такту, вміння з гідністю репрезентувати державу та успішно виконувати свою місію у критичних політичних моментах, — це цілком достатні прикмети, якими повинен відзначатись не тільки англійський, але кожний наслідний конституційний монарх.

Очевидно, що стаття лорда Олтрінчема не мала ніяких революційних тенденцій ані тим паче зневажливих до королеви зворотів. Тому «Нью-Йорк Таймс» писав, що коли б на адресу Айзенгавера списалися тільки такі закиди, як у тій статті на адресу Елізавети II, то президент ЗДА був би куди щасливішою людиною, ніж є він тепер. На останній пресовій конференції минулої середи Д. Д. Айзенгавер зайняв фі-

СКАНДАЛ У „БЛАГОРОДНІЙ РОДИНІ“

Париж. — Французький компарті рішуче не щастить після смерті Сталіна: то тут, то там хтось раптом збунтується проти закули, що панують в партії. Гірше те, що звичайно диверсію викликають люди з відомими прізвищами, ось хоч би такий старий комуніст як Марті, учасник бунту французької флоту на Чорному морі, один з небагатьох, що можуть похвалитись якимсь ризиком: він чиним, якоюсь справді боротьбою за комунізм, бо ж не можна вважати за боротьбу галасування на мітингах, які у Франції відбуваються легально, а в разі небезпеки — під охороною поліції.

А вже малярське повстання було чистою катастрофою для французької компартії. Відпали партійці інтелектуали, а що гірше — відпали інтелектуали — поплентачі, яких було найбільше і які саме творили прихильну для комуністів опінію.

Сьогодні у Франції спалахнув новий скандал, хоч і не найбільшого розміру, але прикрий для комуністів тим, що справа йде тут про малу

лософську позицію: мовляв, закиди, що йому роблять його земляки, є нічим в порівнянні з тими, що їх роблено свого часу Джорджові Вашингтону. Видатний американський журналіст Джеймс Рестон негідно навіс кілька «квіток», що їх тепер, у 1957 році, американські громадяни приносили Айзенгаврові, і тих, що їх приносили Вашингтону в пр. 1789-1799. Коротко, Айзенгаврові закидали вже, що він проголосив принципи, яких сам не додержується; що приймає дарунки, яких не повинен приймати; що боронить законороскоти, не розуміючи їх; що покликає на керівні становища невідповідних людей; що «не має мові» серед своїх господарських дорадників; що не годиться для лідерства; що занедао філософств; що замало читає і що інколи говорить речі, які розминаються з правдою. А першою американському президентові, який перейшов у всевітню історію, як одна з найбільших її індивідуальностей, раз-у-раз закидали не тільки те, що він говорить неправду, але й те, що є «нездарним», «невдачником», ба навіть — що є «ролістом» і має «зрадницькі нахили».

І тому англо-сакси, хоч в епітетах і в полеміці куди стриманіші, холодніші, обережніші й спокійніші за членів романської, германської і слов'янської рас, проте такі не дуже беруть собі до серця, що говориться в розпалі політичної боротьби. Коли слова лорда Олтрінчема обурили англійців, то саме тому, що англійці хочуть тримати свого монарха поза політичною боротьбою і не хочуть робити з нього політичного діяча. І коли спитали того молодого лорда, чи він хотів, щоб англійський монарх сам писав собі промови — він з переляком заперечив. Не було і не буде монарха, який цілком визволився б з тенет конвенансів і усамоствинився від своїх дорадників.

Найгірше те, що зустрівся Жак Лянцман в Сухумі, на Кавказі, з вірменами, яких після війни виманив був Сталін з Франції «на родину». Іхали вони на свою батьківщину з надіями у країні побудованого соціалізму запевняти майбутнє собі і своїм дітям. І ось саме ці діти процвітають. Бідне населення старість бути людьми в нелюдських умовах, але ж все це зовсім не відповідає мітові, що його поширюють комуністи у Франції.

На вулиці в Сухумі раптом хтось з присутніх вірмен від-

громадянська приналежність, інтерес, безпека і майбутнє З'єднених Держав Америки.

Український Конгресовий Комітет Америки є політичною репрезентатією американських громадян українського роду, отже організацією американською, яка допомагає в межах і на терені З'єднених Держав Америки українському народові в його боротьбі за визволення.

Що ж зроблено за два роки цієї каденції? Розглянемо її горюток навіслімо

НАШІ АКЦІ

1. ЗОВНІШНІ

Коли після VI Конгресу Американських Українців відзначувало десятиліття Об'єднаних Націй окремими святкуваннями у Сан Франціско, Український Конгресовий Комітет Америки вирішив використати цю нагоду для зазначення нашого ставлення до теперішнього представництва України в Об'єднаних Націях.

Виходячи з повного права України бути в складі Об'єднаних Націй, ми заявляли й заявляємо вільному світові, що теперішнє представництво України в Об'єднаних Націях, як представництво УССР, не є представництвом волі, бажань і прагнень українського народу, що таку форму державності називають Українською Москвою, що Україна не бажає бути в складі СССР.

Ці мотиви керували нами до постанови, підготовки, організування й проведення нашого виступу в Сан Франціско під час святкування десятиліття Об'єднаних Націй.

Вістрії нашого виступу й акції в Сан Франціско, переважно згодом у Женеві, як продовження цієї зустрічі чопрезентантано, було спрямоване проти Москви, як агресора. Виданий з нагоди цієї конференції наш меморіал поширювався в Україні. Цей наш виступ у місці й нагоду, де й кожен а-там, де це було потрібно в інтересі української справи.

о. П. Ковальчук

У СПІЛЬНОМУ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОМУ ІНТЕРЕСІ

Для поліпшення відносин між поляками і українцями виступає на політичному ови-ді справа розв'язки прикордонної ситуації в Польщі, а саме — питання репатріації українців-лемків на їхні рідні землі. Це є не лише сентиментальним питанням для українців, як дехто думав, не є локальною справою для поляків, але — це інтернаціональна справа, бо корисне її розв'язання або занедбання може вплинути на скріплення

на чи ослаблення Польщі в опіні як слов'янства, так і цілого світу.

Польща, яка довгими століттями була жертвою двох найбільших своїх ворогів, Німеччини і Росії, не є першою у своєму статусі ко. Бо східно-північні землі давньої Німеччини, що дісталися їй як компенсація за забрані Московію східні землі, не забезпечені ніякими тривалими трактатами. Механізм союзової Росії, коли прийде до об'єднання двох тепер сепаратних німецьких республік, західної демократичної і східної комуністичної, можуть примусити західні потуги віддати ці тепер Польсько-окуповані землі назад Німеччині.

Переселенням українців на ці бувші німецькі землі Польща: 1) ослабляла свої західні й східні землі, 2) занулювала скріплення здобутих давніх своїх земель, бо заселила їх не своїм власним населенням, але українцями, які відчували заповідану їм кривду і мріють про свою волю і землю, 3) не здохла собі престижу навіть серед інших Московію окупованих слов'ян.

А надії на асиміляцію силою переселення українців не так скоро дадуться здійснити. Такий процес забере літа й літа, а тим часом ситуація може скоро змінитися в некористь Польщі, на випадок розриву «у» союзової Росії. Польща не може рахувати на симпатії українців, білорусів, литовців, а тим менше німців. Отож для стабілізації внутрішніх умов переселення те не принесло їй ніякої користі. Українці-переселенці недоволені своєю долею, непокоять польський уряд і домагаються більш людських прав, економічних полегіт, національних та соціальних прав, як шкільництво, Церква, преса і свободна організація в товариства, утруднюючи цим і так дуже важке положення Польщі.

Чи не було б доброю розв'язкою для Польщі позбутися того роду труднощів? Корисним було б для Польщі дозволити українським переселенцям повернутись на їхні рідні землі, повернути їм сконфісковані маєтки, дати поміч на відновлення і відбудову їхніх господарств, а на їх місце заселити ці бувші німецькі землі своїм цистокровним польським елементом, що, на випадок політичної загрози, став би в обороні своїх земель і своєї національної держави?

Ясна річ, що Польща — фінансово знищена. У поміч їй може стати так польська, як і українська імміграція, лояльно в Канаді і в ЗДА. Але ж в Америці харитативні і національно-політичні організації, польські й українські, які могли б дати і аказівки і фінансову поміч нашим переселенцям (Закінчення на стор. 3-й)

Всіх це описав Лянцман у своїй книзі. Ясно, що його видавць зчинив скандал. Книжку видали інше видавництво, і вона наробила багато шуму. Жак Лянцман виникнув з партії, виключили з кола співробітників червоної преси.

Відповідаючи на сторінках «капіталістичної» преси на лайки своїх колишніх приятелів, Лянцман пише:

«Після мадарського повстання Сартр писав, що „партія розстріляних“ (так зовуть комуністи свою партію, бо вона, мовляв, зазнала найбільших втрат за часів протинімецького резистансу) стала „партією розстрілювачів“. Моя маленька книжечка „Кюр де русси“ (дослівно — російська шкря, так зветься відомі парфуми фірми Коті) робить для демократизації партії і демітизації СССР більше, як всі нестравні фрази. Партія оплатила мені подорож, щоб я написав коментар до альбому фотографій. А я написав таке, що не подобається, не те, що я мене замовили. Чи маю я відрубати собі праву руку, щоб нічого не писати більше про СССР? Я шість місяців перерив своє сумління і лікувався від першої депресії, на яку захворів в СССР. І врешті я сказав те, що думаю, про країну, про яку вільно досі було в нас тільки брехати».

Лянцман — ніліний політик. Він і не надто глибокий письменник. Але він чесний настільки, наскільки міг побачити СССР за кілька днів. І це робить честь йому, а з ним і об'єктивній французькій журналістиці та французькому поняттю сумління письменника.

О. Д-вич

бралися представництва всіх держав світу, фіксований місцевою — а згодом і позамісцевою та світовою пресою й пресою агентами, в радіо й телевізії, був дуже немалим диспансом для Москви, що саме тоді готувалась на

ЗУСТРІЧ В ЖЕНЕВІ

Готовилися до цієї зустрічі, конференції керівників великих держав Заходу з Москвою у Женеві й ми: заарегувати на неї й відповідно акцією пригатади вільному світові правду про Україну й розкрити фальшиві карти Москви.

Ця діяла акція виявилася так: Президентів З'єднених Держав Америки передано спеціальний меморіал Українського Конгресового Комітету Америки. Цей меморіал поширено серед компетентних людей тут і поза межами ЗДА.

До Женеві вислано спеціального представника Українського Конгресового Комітету Америки, даючи йому відповідну літературу. Він створив там — з участю місцевих українців — українське представництво та розгорнув широку акцію: інформацію, інтерв'ю, поширювання меморіалу — хоч совєтська делегація запротестувала — пресою конференції.

Ця акція нашого представництва аустрила широкий відгомін у пресі — місцевій та європейській.

Конференція міністрів закордонних справ трьох великих держав Заходу з міністром закордонних справ СССР, що дених з нашого уповноваження і доручення місцевими ре-презентантами, було спрямоване проти Москви, як агресора. Виданий з нагоди цієї конференції наш меморіал поширювався в Україні. Цей наш виступ у місці й нагоду, де й кожен а-там, де це було потрібно в інтересі української справи.

В ДАЛІ САДУ...

В далі саду протастає (Доріжка, Обабіч — травка, мов кайма. Дерев на блискітих ніжках Стоять — і краю їм нема.

Весна тут оглядає віти, Давешні й веселий крок, І тихо розкривав квітень Зелень дзвоників бруньок.

МИКОЛА КУЗЬМЕНКО

NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568